

คู่มือ

การดำเนินการทางวินัย

พนักงานราชการกรมบัญชีกลาง

กรมบัญชีกลาง

กองการเจ้าหน้าที่ กลุ่มงานวินัย

มีนาคม ๒๕๖๐

คำนำ

คู่มือการดำเนินการทางวินัยพนักงานราชการของกรมบัญชีกลางเล่มนี้ ได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นคู่มือในการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานด้านวินัยโดยตรง รวมทั้งเป็นคู่มือสำหรับผู้บริหาร ผู้บังคับบัญชา และผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการทางวินัยพนักงานราชการทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อจะได้ศึกษาและเข้าใจถึงแนวทางปฏิบัติ รวมทั้งวิธีการเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกาศคณะกรรมการบริหารพนักงานราชการ เรื่อง แนวทางการดำเนินการทางวินัยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๕๙ ประกาศกรมบัญชีกลาง เรื่อง หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขว่าด้วยการกระทำผิดทางวินัยและการลาออกของพนักงานราชการกรมบัญชีกลาง รวมทั้ง กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินการหรือปฏิบัติเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ และกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ ที่วางไว้ โดยเนื้อหาสาระในคู่มือนี้กล่าวถึงวินัย การรักษาวินัย รวมทั้งกระบวนการ ขั้นตอน ในการดำเนินการทางวินัยของพนักงานราชการ ซึ่งนอกจากจะกำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยพนักงานราชการและประกาศที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามระเบียบดังกล่าวแล้ว ยังจะต้องถือปฏิบัติตามกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ของข้าราชการพลเรือนสามัญ ซึ่งนำมาใช้บังคับโดยอนุโลมด้วย จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการดำเนินการทางวินัยพนักงานราชการของกรมบัญชีกลางนี้ จะเป็นการอำนวยความสะดวกในการศึกษาอ้างอิงและประโยชน์ในการปฏิบัติได้อย่างถูกต้องสำหรับเจ้าหน้าที่และผู้สนใจโดยทั่วไป

กองการเจ้าหน้าที่ กลุ่มงานวินัย
มีนาคม ๒๕๖๐

สารบัญ

หน้า

คำนำ

บทนำ	๑
บทที่ ๑ วินัยและการรักษาวินัย	๒
บทที่ ๒ การดำเนินการทางวินัยพนักงานราชการ	๖
๑. กรณีมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัย	๘
๒. การสืบสวนหรือการสั่งการในเบื้องต้น	๙
๓. การดำเนินการกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง	๑๐
๔. การดำเนินการกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง	๑๑
บทที่ ๓ กรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง	๒๑
บทที่ ๔ การสั่งยุติเรื่อง ลงโทษ	๒๒
บทที่ ๕ การอุทธรณ์	๒๓

ภาคผนวก

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗
- ประกาศคณะกรรมการบริหารพนักงานราชการ เรื่อง แนวทางการดำเนินการทางวินัยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๕๙
- ประกาศกรมบัญชีกลาง เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขว่าด้วยการกระทำผิดวินัยและการลาออกของพนักงานราชการกรมบัญชีกลาง
- กฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖

บรรณานุกรม

คู่มือการดำเนินการทางวินัยพนักงานราชการของกรมบัญชีกลาง

บทนำ

๑. ความสำคัญและความเป็นมา

โดยที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดเรื่องวินัย และการรักษาวินัย รวมทั้งการดำเนินการทางวินัยไว้เป็นกรอบในการปฏิบัติ และกรมบัญชีกลางได้มีประกาศ กรมบัญชีกลาง เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขว่าด้วยกระทำผิดวินัยและการลาออกของพนักงานราชการ กรมบัญชีกลาง ไว้โดยเฉพาะ ประกอบกับเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙ คณะกรรมการบริหารพนักงานราชการได้ออก ประกาศคณะกรรมการบริหารพนักงานราชการ เรื่อง แนวทางการดำเนินการทางวินัยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อเป็นมาตรฐานทั่วไปให้ส่วนราชการถือปฏิบัติ ดังนั้น เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ในกระบวนการดำเนินการทางวินัยพนักงานราชการ ดำเนินการเป็นไปอย่างโปร่งใส รวดเร็ว และ ยุติธรรม กองการเจ้าหน้าที่จัดทำคู่มือการดำเนินการทางวินัยพนักงานราชการของกรมบัญชีกลาง เพื่อให้ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบได้ศึกษาทำความเข้าใจและใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง เป็นไปตามกฎ ระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังสามารถใช้เป็นคู่มือสำหรับผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในกรณีที่ได้รับ แต่งตั้งให้เป็นกรรมการสืบสวนสอบสวนทางวินัยพนักงานราชการ และสำหรับผู้สนใจศึกษาโดยทั่วไป

๒. ขอบเขต

คู่มือการดำเนินการทางวินัยพนักงานราชการของกรมบัญชีกลางนี้ มีสาระสำคัญในเรื่อง ของวินัยและการรักษาวินัย การดำเนินการทางวินัยของพนักงานราชการ ตามที่กำหนดไว้ใน

๑. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗

๒. ประกาศกรมบัญชีกลาง เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขว่าด้วยกระทำผิดวินัยและการลาออก ของพนักงานราชการกรมบัญชีกลาง

๓. ประกาศคณะกรรมการบริหารพนักงานราชการ เรื่อง แนวทางการดำเนินการทางวินัย พนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๕๙

๔. กฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖

บทที่ ๑

วินัยและการรักษาวินัย

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นระเบียบที่วางกรอบเกี่ยวกับพนักงานราชการ ได้กำหนดเรื่องของวินัยและการรักษาวินัยของพนักงานราชการไว้ในหมวด ๔ ดังนี้

“ข้อ ๒๒ พนักงานราชการมีหน้าที่ต้องปฏิบัติงานตามที่กำหนดในระเบียบนี้ ตามที่ส่วนราชการกำหนด และตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้าง และมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ

ข้อ ๒๓ พนักงานราชการต้องรักษาวินัยโดยเคร่งครัดตามที่กำหนดไว้เป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติที่ส่วนราชการกำหนด

พนักงานราชการผู้ใดฝ่าฝืนข้อห้ามหรือไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง พนักงานราชการผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดวินัยจะต้องได้รับโทษทางวินัย

ข้อ ๒๔ การกระทำความผิดดังต่อไปนี้ ถือว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

- (๑) กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ
- (๒) จงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือเงื่อนไขที่ทางราชการกำหนดให้ปฏิบัติจนเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง
- (๓) ปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่อจนเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง
- (๔) ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในสัญญา หรือขัดคำสั่งหรือหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาตามข้อ ๒๒ จนเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหายร้ายแรง
- (๕) ประมาทเลินเล่อจนเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง
- (๖) ละทิ้งหรือทอดทิ้งการทำงานเป็นเวลาติดต่อกันเกินกว่าเจ็ดวัน สำหรับตำแหน่งที่ส่วนราชการกำหนดวันเวลาการทำงาน
- (๗) ละทิ้งหรือทอดทิ้งการทำงานจนทำให้งานไม่แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด จนเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง สำหรับตำแหน่งที่ส่วนราชการกำหนดการทำงานตามเป้าหมาย
- (๘) ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงหรือกระทำความผิดอาญาโดยมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือหนักกว่าโทษจำคุก
- (๙) การกระทำอื่นใดที่ส่วนราชการกำหนดว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ข้อ ๒๕ เมื่อมีกรณีที่พนักงานราชการถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้หัวหน้าส่วนราชการจัดให้มีคณะกรรมการสอบสวนเพื่อดำเนินการสอบสวนโดยเร็ว และต้องให้โอกาสพนักงานราชการที่ถูกกล่าวหาชี้แจงและแสดงพยานหลักฐานเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ในกรณีที่ผลการสอบสวนปรากฏว่าพนักงานราชการผู้นั้นกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้หัวหน้าส่วนราชการมีคำสั่งไล่ออก แต่ถ้าไม่มีมูลกระทำความผิดให้สั่งยุติเรื่อง

หลักเกณฑ์และวิธีการการสอบสวนพนักงานราชการ ให้เป็นไปตามที่ส่วนราชการกำหนด

ข้อ ๒๖ ในกรณีที่ปรากฏว่าพนักงานราชการกระทำความผิดวินัยไม่ร้ายแรงตามที่ส่วนราชการกำหนด ให้หัวหน้าส่วนราชการสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือนตอบแทน หรือลดขั้นค่าตอบแทนตามควรแก่กรณีให้เหมาะสมกับความผิด

ในการพิจารณาการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ให้หัวหน้าส่วนราชการพิจารณาสอบสวน ให้ได้ความจริงและยุติธรรมตามวิธีการที่เห็นสมควร

ข้อ ๒๗ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นสมควรอาจกำหนดแนวทางการดำเนินการทางวินัย แก่พนักงานราชการ เพื่อเป็นมาตรฐานทั่วไปให้ส่วนราชการปฏิบัติก็ได้”

จากระเบียบดังกล่าว กรมบัญชีกลางจึงได้มีประกาศกรมบัญชีกลาง เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขว่าด้วยการกระทำความผิดวินัยและการลาออกของพนักงานราชการกรมบัญชีกลาง ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ ดังนี้

“ หมวด ๑

วินัยและการรักษาวินัย

ข้อ ๓ พนักงานราชการต้องรักษาวินัยโดยกระทำการหรือไม่กระทำการตามที่กำหนดไว้ โดยเคร่งครัดอยู่เสมอ

ข้อ ๔ พนักงานราชการต้องสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจ

ข้อ ๕ พนักงานราชการต้องกระทำการอันเป็นข้อปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และเที่ยงธรรม

(๒) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติของคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

(๓) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการด้วยความตั้งใจอุตสาหะเอาใจใส่ และรักษาประโยชน์ของทางราชการ

(๔) ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ โดยไม่ขัดขึ้นหรือหลีกเลี่ยง แต่ถ้าเห็นว่าการปฏิบัติตามคำสั่งนั้นจะทำให้เสียหายแก่ราชการ หรือจะเป็นการไม่รักษาประโยชน์ของทางราชการจะต้องเสนอความเห็นเป็นหนังสือทันทีเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาทบทวนคำสั่งนั้น และเมื่อได้เสนอความเห็นแล้ว ถ้าผู้บังคับบัญชายืนยันให้ปฏิบัติตามคำสั่งเดิมผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตาม

(๕) ต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการมิได้

(๖) ต้องรักษาความลับของทางราชการ

(๗) ต้องสุภาพเรียบร้อย รักษาความสามัคคี และต้องช่วยเหลือกันในการปฏิบัติราชการ

ระหว่างข้าราชการด้วยกันและผู้ร่วมปฏิบัติราชการ

(๘) ต้องต้อนรับ ให้ความสะดวก ให้ความเป็นธรรม และให้การสงเคราะห์แก่ประชาชนผู้ติดต่อราชการเกี่ยวกับหน้าที่ของตน

(๙) ต้องวางตนเป็นกลางทางการเมืองในการปฏิบัติหน้าที่ราชการและในการปฏิบัติภารกิจอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน กับจะต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการว่าด้วยมารยาททางการเมืองของข้าราชการด้วย

(๑๐) ต้องรักษาชื่อเสียงของตน และรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย

ข้อ ๖ พนักงานราชการต้องไม่กระทำการใดอันเป็นข้อห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) ต้องไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา การรายงานโดยปกปิดข้อความซึ่งควรต้องแจ้ง ถือว่าเป็นการรายงานเท็จด้วย
- (๒) ต้องไม่ปฏิบัติราชการอันเป็นการกระทำการข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปเป็นผู้สั่งให้กระทำหรือได้รับอนุญาตเป็นพิเศษชั่วคราว
- (๓) ต้องไม่อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น
- (๔) ต้องไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ
- (๕) ต้องไม่กระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน
- (๖) ต้องไม่เป็นการกรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการ หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท
- (๗) ต้องไม่กระทำการอย่างใดที่เป็นการกลั่นแกล้ง กดขี่ หรือข่มเหงกันในการปฏิบัติราชการ
- (๘) ต้องไม่กระทำการอันเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.
- (๙) ต้องไม่ดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่ หรือข่มเหงประชาชนผู้มาติดต่อราชการ

ข้อ ๗ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติตามข้อ ๔ และข้อ ๕ หรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามข้อ ๖ ผู้นั้นเป็นผู้กระทำผิดวินัย

ข้อ ๘ ให้นำลักษณะการกระทำผิดวินัยซึ่งถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับกับพนักงานราชการโดยอนุโลมเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับการกระทำความผิด ซึ่งถือว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗

หมวด ๒

การดำเนินการทางวินัย

ข้อ ๙ การดำเนินการทางวินัยแก่พนักงานราชการซึ่งมีกรณีอันมีมูลว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการสอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรมโดยไม่ชักช้า

หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนโดยอนุโลม”

ข้อ ๑๐ การดำเนินการทางวินัยแก่พนักงานราชการซึ่งมีกรณีอันมีมูลว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้หัวหน้าส่วนราชการแต่งตั้งคณะกรรมการการสอบสวน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนโดยอนุโลม”

จากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการและประกาศกรมบัญชีกลางดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า นอกจากพนักงานราชการของกรมบัญชีกลางจะต้องรักษาวินัยตามที่กำหนดไว้ในระเบียบและประกาศดังกล่าวแล้วยังต้องถือปฏิบัติและพึงระมัดระวังที่จะไม่กระทำการในลักษณะที่ถือว่าเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ด้วย ซึ่งบัญญัติไว้ดังนี้

“มาตรา ๘๕ การกระทำความผิดวินัยในลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

(๑) ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง แก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต

(๒) ละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุอันสมควรเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

(๓) ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ

(๔) กระทำการอันใด ซื่อว่าเปนผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

(๕) ดุหมั่น เหยียดหยาม กดขี่ ข่มเหง หรือทำร้ายประชาชนผู้ติดตอราชการอย่างร้ายแรง

(๖) กระทำความผิดอาญาจนได้ รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือให้รับโทษที่หนักกว่าโทษจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๗) ละเว้นการกระทำหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๒ หรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามมาตรา ๘๓ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

(๘) ละเว้นการกระทำหรือกระทำใดๆ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๐ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ (๑๑) หรือฝ่าฝืนข้อกล่าวหาตามมาตรา ๘๓ (๑๐) ที่มีกฎ ก.พ. ให้เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง”

แต่อย่างไรก็ตาม ลักษณะการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ก็จะต้องไม่ขัดหรือแย้งกับลักษณะการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ เช่น การละทิ้งหรือทอดทิ้งการทำงานเป็นเวลาติดต่อกันเกินเจ็ดวัน สำหรับตำแหน่งที่ส่วนราชการกำหนดวันเวลาการทำงานซึ่งตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ถือว่าเป็นการกระทำที่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ก็จะต้องยึดถือปฏิบัติตามนั้น ถึงแม้ตามมาตรา ๘๕ (๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ จะบัญญัติให้การละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันในคราวเดียวกัน เป็นเวลาเกินสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุอันควร จะเป็นลักษณะการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงก็ตาม

บทที่ ๒

การดำเนินการทางวินัยพนักงานราชการ

การดำเนินการทางวินัยพนักงานราชการได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติไว้ในประกาศคณะกรรมการบริหารพนักงานราชการ เรื่อง แนวทางการดำเนินการทางวินัยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๕๙ และประกาศกรมบัญชีกลาง เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขว่าด้วยการกระทำผิดวินัยและการลาออกของพนักงานราชการกรมบัญชีกลาง หมวด ๒ การดำเนินการทางวินัย

• ประกาศคณะกรรมการบริหารพนักงานราชการ เรื่อง แนวทางการดำเนินการทางวินัยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๕๙

ข้อ ๓ เมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าพนักงานราชการผู้ใดกระทำผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นรายงานเป็นหนังสือตามลำดับชั้นให้หัวหน้าส่วนราชการทราบโดยเร็ว

ข้อ ๔ ให้หัวหน้าส่วนราชการดำเนินการสืบสวนหรือสั่งให้ดำเนินการสืบสวนและพิจารณาว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าพนักงานราชการผู้นั้นกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อ ๕ ในกรณีที่หัวหน้าส่วนราชการพิจารณาเห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าพนักงานราชการผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ให้ดำเนินการต่อไปตามข้อ ๖ ถ้าพิจารณาเห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าพนักงานราชการผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ดำเนินการต่อไปตามข้อ ๗ แต่ถ้าพิจารณาเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่าพนักงานราชการผู้ใดกระทำผิดวินัย ให้ยุติเรื่อง

ข้อ ๖ ในกรณีที่ผลการสืบสวนหรือพิจารณาตามข้อ ๔ และข้อ ๕ ปรากฏว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าพนักงานราชการผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ให้หัวหน้าส่วนราชการพิจารณาสอบสวนให้ได้ความจริงและยุติธรรม โดยไม่ต้องคณะกรรมการสอบสวนก็ได้

ในกรณีที่หัวหน้าส่วนราชการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนโดยรวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง และทำรายงานการสอบสวนพร้อมความเห็นเสนอหัวหน้าส่วนราชการเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

ข้อ ๗ ในกรณีที่ผลการสืบสวนหรือพิจารณาตามข้อ ๔ และข้อ ๕ ปรากฏ กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าพนักงานราชการผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้หัวหน้าส่วนราชการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงเพื่อดำเนินการต่อไป

ข้อ ๘ เมื่อหัวหน้าส่วนราชการเห็นว่า การสอบสวนเรียบร้อยแล้ว ให้พิจารณาสั่งการหรือดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำผิดวินัยตามข้อกล่าวหาให้สั่งยุติเรื่อง

(๒) ในกรณีที่เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ให้สั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือนตอบแทน หรือลดเงินเดือนตอบแทน ตามควรแก่กรณีให้เหมาะสมกับความผิด

(๓) ในกรณีที่เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้สั่งลงโทษไล่ออก

ข้อ ๙ การสั่งยุติเรื่อง ให้ทำเป็นคำสั่ง ระบุชื่อและตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหาเรื่องที่ถูกลกล่าวหา และผลการพิจารณา โดยให้ลงลายมือชื่อและตำแหน่งของผู้สั่งและวันเดือนปีที่ออกคำสั่งไว้ด้วย

ข้อ ๑๐ ให้หัวหน้าส่วนราชการมีอำนาจสั่งลงโทษทางวินัยพนักงานราชการได้ดังต่อไปนี้

(๑) ภาคทัณฑ์

(๒) ตัดเงินค่าตอบแทนในอัตราร้อยละ ๒ หรือร้อยละ ๔ ของเงินค่าตอบแทนที่ผู้นั้นได้รับในวันที่มีคำสั่งลงโทษเป็นเวลาหนึ่งเดือน สองเดือน หรือสามเดือน

(๓) ลดเงินค่าตอบแทนได้ครั้งหนึ่งในอัตราร้อยละ ๒ หรือร้อยละ ๔ ของเงินค่าตอบแทนที่ผู้นั้นได้รับในวันที่มีคำสั่งลงโทษ

(๔) ไล่ออก

การสั่งลงโทษตัดเงินค่าตอบแทนหรือลดเงินค่าตอบแทน ถ้าจำนวนเงินที่ต้องตัดหรือลดมีเศษไม่ถึงสิบบาท ให้ปัดทิ้ง

การสั่งลงโทษตามวรรคหนึ่ง ให้สั่งให้มีผลตั้งแต่วันที่และเดือนที่มีคำสั่งเป็นต้นไป เว้นแต่ในกรณีที่ต้องมีการสั่งลงโทษย้อนหลังก็ให้ลงโทษให้มีผลย้อนหลังได้

ข้อ ๑๑ การสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินค่าตอบแทน ลดเงินค่าตอบแทน หรือไล่ออก ให้ทำเป็นคำสั่ง ระบุชื่อและตำแหน่งของผู้ถูกลงโทษ แสดงข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญว่า ผู้ถูกลงโทษกระทำความผิดอย่างไรร้ายแรงหรืออย่างไรร้ายแรงในกรณีใด ข้อใดพร้อมทั้งสิทธิและระยะเวลาในการอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองไว้ในคำสั่งนั้น และให้ลงลายมือชื่อและตำแหน่งของผู้สั่งและ วันเดือนปีที่ออกคำสั่งไว้ด้วย

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่มีการอุทธรณ์ และผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้มีการลดโทษ งดโทษ หรือยกโทษ ให้หัวหน้าส่วนราชการมีคำสั่งใหม่ โดยให้ยกเลิกคำสั่งลงโทษเดิมแล้วสั่งใหม่ให้เป็นไปตามนั้น

ข้อ ๑๓ ในกรณีที่คำสั่งเดิมเป็นคำสั่งลงโทษไล่ออก ถ้ามีการลดโทษเพื่อสั่งลงโทษใหม่ในความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง งดโทษ หรือยกโทษ ในคำสั่งใหม่ให้สั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติงานและสั่งลงโทษใหม่ในความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง งดโทษ หรือยกโทษ แล้วแต่กรณี ส่วนสิทธิประโยชน์ระหว่างที่พนักงานราชการถูกไล่ออกจากราชการจะได้รับสิทธิประโยชน์นั้นหรือไม่เพียงใด ให้นาระเบียบกรมบัญชีกลางว่าด้วยการจ่ายเงินเดือนให้แก่ข้าราชการซึ่งออกจากราชการโดยคำสั่งลงโทษทางวินัยหรือคำสั่งให้ออกจากราชการแล้วได้รับการพิจารณายกเลิก เพิกถอน หรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งเป็นอย่างอื่น พ.ศ. ๒๕๕๑ มาใช้บังคับ

การสั่งให้พนักงานราชการกลับเข้าปฏิบัติงาน ให้สั่งให้ผู้นั้นกลับเข้ามาปฏิบัติงานตามระยะเวลาที่เหลืออยู่ตามสัญญาจ้างเดิม ในกรณีไม่อาจสั่งให้พนักงานราชการกลับเข้าปฏิบัติงานได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายค่าตอบแทนการออกจากราชการ โดยไม่มีความผิดของพนักงานราชการมาใช้บังคับ

ข้อ ๑๔ ในกรณีที่คำสั่งลงโทษเดิมเป็นคำสั่งลงโทษในความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ถ้ามีการลดโทษ งดโทษ หรือยกโทษ ในคำสั่งใหม่ให้ระบุนการดำเนินการเกี่ยวกับโทษที่ได้รับไปแล้วด้วย

ข้อ ๑๕ พนักงานราชการผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาเป็นหนังสือว่ากระทำความผิดหรือละเว้นกระทำการใดที่เป็นความผิดอย่างร้ายแรง ถ้าเป็นการกล่าวหาต่อผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นหรือต่อผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวนหรือตรวจสอบกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ หรือเป็นการกล่าวหาโดยผู้บังคับบัญชานั้น หรือมีกรณีถูกฟ้องคดี หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา อันมิใช่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทที่ไม่เกี่ยวกับราชการหรือความผิดลหุโทษ แม้ภายหลังจะออกจากงานไปแล้วโดยมิใช่เพราะเหตุตาย ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยมีอำนาจดำเนินการสืบสวนพิจารณา และดำเนินการทางวินัยตามที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ต่อไปได้เสมือนว่า

ผู้นั้นยังมิได้ออกจากงาน แต่ทั้งนี้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจต้องดำเนินการสอบสวนตามข้อ ๗ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นจากงาน

ข้อ ๑๖ หลักเกณฑ์และวิธีการสอบสวนทางวินัยพนักงานราชการ ให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการสอบสวนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลของส่วนราชการนั้น มาใช้บังคับโดยอนุโลมเท่าที่ไม่ขัดกับหลักการของการจ้างพนักงานราชการหรือการปฏิบัติงานของพนักงานราชการ ทั้งนี้ เว้นแต่การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานราชการมีลักษณะพิเศษที่ไม่อาจปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้ ให้ส่วนราชการนั้นกำหนดวิธีการดำเนินการทางวินัยให้เหมาะสมกับสภาพงานและแจ้งให้สำนักงาน ก.พ. ทราบต่อไป

• **ประกาศกรมบัญชีกลาง เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขว่าด้วยการกระทำผิดวินัยและการลาออกของพนักงานราชการกรมบัญชีกลาง หมวด ๒ การดำเนินการทางวินัย**

ข้อ ๙ การดำเนินการทางวินัยแก่พนักงานราชการซึ่งมีกรณีอันมีมูลว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการสอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรมโดยไม่ชักช้า

หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนโดยอนุโลม

ข้อ ๑๐ การดำเนินการทางวินัยแก่พนักงานราชการซึ่งมีกรณีอันมีมูลว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้หัวหน้าส่วนราชการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนโดยอนุโลม

๑. กรณีมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัย

“การกล่าวหา” คือ การร้องเรียนกล่าวโทษโดยระบุว่า มีพนักงานราชการผู้ใดมีพฤติการณ์/มีการกระทำที่เข้าข่ายเป็นความผิดวินัย ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และประกาศกรมบัญชีกลาง เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขว่าด้วยการกระทำผิดวินัยและการลาออกของพนักงานราชการ

“กรณีเป็นที่สงสัย” คือ มีการกล่าวหาว่าพนักงานราชการมีการกระทำผิดวินัยแต่ไม่ปรากฏตัวผู้กล่าวหา รวมทั้งกรณีที่ผู้บังคับบัญชาได้พบเห็นข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ อันเป็นที่สงสัยว่าผู้ใดบังคับบัญชากระทำผิดวินัย

“การกล่าวหา” และ “กรณีเป็นที่สงสัย” มีหลายรูปแบบ เช่น ๑) หนังสือร้องเรียน/บัตรสนเท่ห์ ๒) ตรวจเห็นเองซึ่งอาจเป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงานก็ได้ ๓) สื่อมวลชน ๔) หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบ เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และจะต้องมีข้อเท็จจริงเบื้องต้นที่เพียงพอว่า พนักงานราชการผู้นั้นมีพฤติการณ์หรือการกระทำผิดที่จะสืบสวนหาข้อเท็จจริง พร้อมด้วยพยานหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา

เมื่อปรากฏว่ามีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่ามีการกระทำผิดวินัย ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นมีหน้าที่ต้องรายงานเป็นหนังสือตามลำดับชั้น ให้หัวหน้าส่วนราชการ คือ อธิบดีกรมบัญชีกลางทราบเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

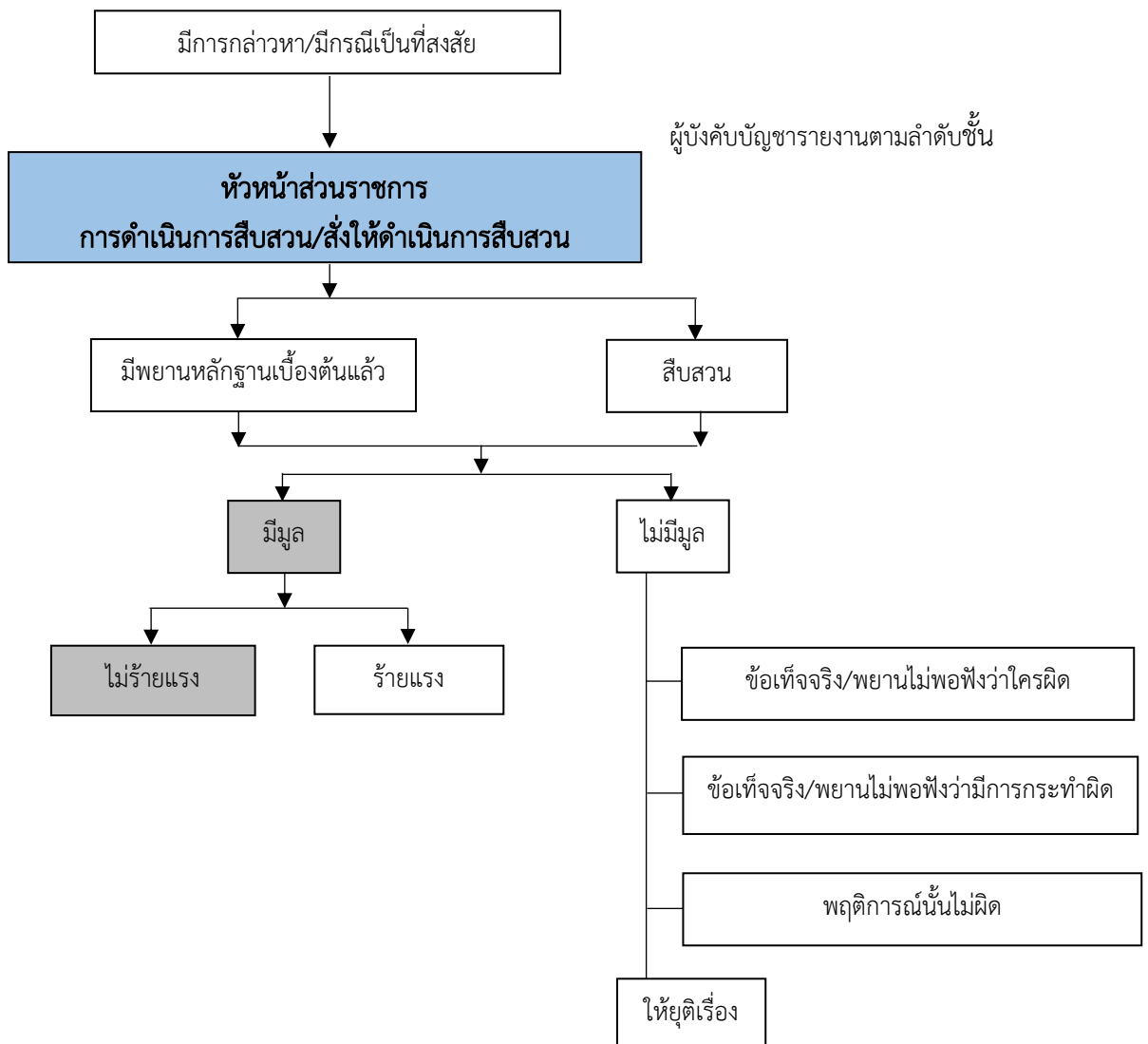
การรายงานจะต้องประกอบด้วย

- (๑) ชื่อผู้กล่าวหา (ถ้ามี)
- (๒) ชื่อและตำแหน่งผู้ถูกกล่าวหา
- (๓) ข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์
- (๔) พยานหลักฐานเบื้องต้น

๒. การสืบสวนหรือการสั่งการในเบื้องต้น

“การสืบสวน” หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในเบื้องต้น เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้ใดกระทำความผิดวินัยหรือไม่ โดยการสืบสวนให้ทำในทางลับ เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่พนักงานราชการผู้ถูกดำเนินการหรือบุคคลภายนอก

เมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับทราบรายงานหรือรับทราบเรื่องกล่าวหาหรือกรณีเป็นที่สงสัยว่าพนักงานราชการผู้ใดกระทำความผิดวินัยด้วยตนเอง ให้พิจารณาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ปรากฏ ถ้าพิจารณาแล้วเห็นว่ากรณีมีมูล หรือมีการกระทำตามที่ถูกกล่าวหา หรือมีพยานหลักฐานเพียงพอที่เชื่อได้ว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัย ก็ให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป แต่ถ้าพิจารณาเห็นว่ากรณีไม่มีมูล กล่าวคือ ไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอ หรือน่าเชื่อว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัย หรือการกระทำนั้นไม่เป็นความผิดทางวินัยให้สั่งยุติเรื่อง

๓. การดำเนินการกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

ตามประกาศกรมบัญชีกลาง เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขว่าด้วยการกระทำความผิดวินัย ข้อ ๙ วรรคสอง กำหนดให้หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ของพนักงานราชการกรมบัญชีกลาง ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน โดยอนุโลม กล่าวคือให้ดำเนินการเช่นเดียวกับการดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงของข้าราชการ ดังนี้

๓.๑ การสอบสวนโดยไม่ตั้งคณะกรรมการสอบสวน

กรณีที่เกิดการสืบสวนหรือพิจารณาปรากฏว่ามีมูลที่ควรกล่าวหาว่าพนักงานราชการ ผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง หัวหน้าส่วนราชการ (อธิบดี) จะดำเนินการสอบสวนด้วยตนเอง หรือมอบหมายให้ผู้อื่นหนึ่งผู้ใด เป็นผู้สอบสวนทางวินัย โดยไม่ต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวนก็ได้ และจะต้อง ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันที่พิจารณาเห็นว่ามีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัย อย่างไม่ร้ายแรง โดยต้องมีการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้พนักงานราชการ

ผู้ถูกกล่าวหาทราบ รวมทั้งต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในเวลาที่กำหนดด้วย ถ้าผู้ถูกกล่าวหาไม่ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ประสงค์ที่จะชี้แจง แก้ข้อกล่าวหา

กรณีไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเวลาดังกล่าว หัวหน้าส่วนราชการ (อธิบดี) ขยายเวลาได้ตามความจำเป็น โดยแสดงเหตุผลความจำเป็นไว้ด้วย

๓.๒ การสอบสวนโดยแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

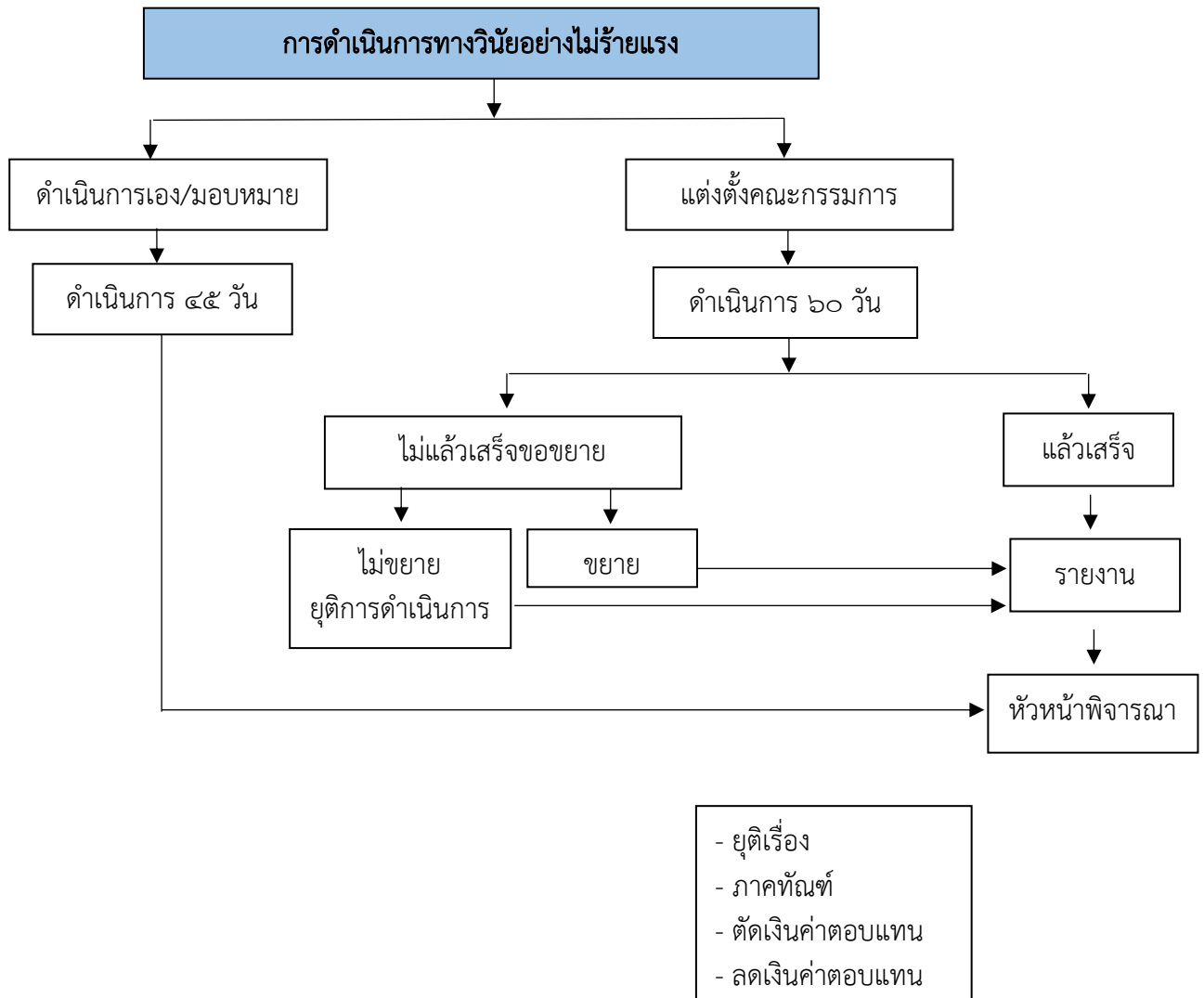
องค์ประกอบและคุณสมบัติของคณะกรรมการสอบสวน การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน การเปลี่ยนแปลงกรรมการสอบสวน การแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน และการคัดค้านกรรมการสอบสวน ให้ถือปฏิบัติตามที่กำหนดไว้เช่นเดียวกับการดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงของข้าราชการตามกฎหมาย ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ และถ้ามีกรณีพนักงานราชการตำแหน่งต่างกัน ต่างกรม หรือ ต่างกระทรวง ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยร่วมกัน ให้ดำเนินการตามมาตรา ๙๔ แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และข้อ ๑๖ - ๑๗ ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖

ทั้งนี้ กรรมการสอบสวนวินัยอย่างไม่ร้ายแรง จะไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งนิติกร หรือ ผู้ได้รับปริญญาทางกฎหมาย หรือผู้ได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรการดำเนินการทางวินัย หรือผู้มีประสบการณ์ ด้านการดำเนินการทางวินัยก็ได้

คณะกรรมการสอบสวนต้องดำเนินการสอบสวน แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ รับฟังคำชี้แจงของผู้ถูกกล่าวหา รวบรวมข้อเท็จจริง รวบรวมข้อกฎหมาย และรวบรวม พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เก็บไว้ในสำนวนแล้วจัดทำรายงานการสอบสวนพร้อมความเห็นของคณะกรรมการ สอบสวนเสนอต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ทั้งนี้ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่ วันที่ประธานกรรมการรับทราบคำสั่ง กรณีที่ไม่สามารถสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด ให้ประธาน กรรมการรายงานต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อขอขยายระยะเวลาตามความจำเป็น ในการนี้ ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนอาจพิจารณาขยายระยะเวลา หรือหัวหน้าส่วนราชการจะสั่งให้ยุติ การดำเนินการเพื่อพิจารณาดำเนินการสอบสวนเองได้

เมื่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้รับรายงานการสอบสวนแล้ว หากเห็นว่า การดำเนินการไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ก็ให้สั่งการตามกฎหมาย ก.พ.ฯ ข้อ ๑๔ (๑) หรือ (๒) โดยหากเห็นว่า ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานยังไม่เพียงพอ ก็สามารถกำหนดประเด็นให้คณะกรรมการสอบสวนกลับไป ดำเนินการให้ถูกต้องโดยเร็ว

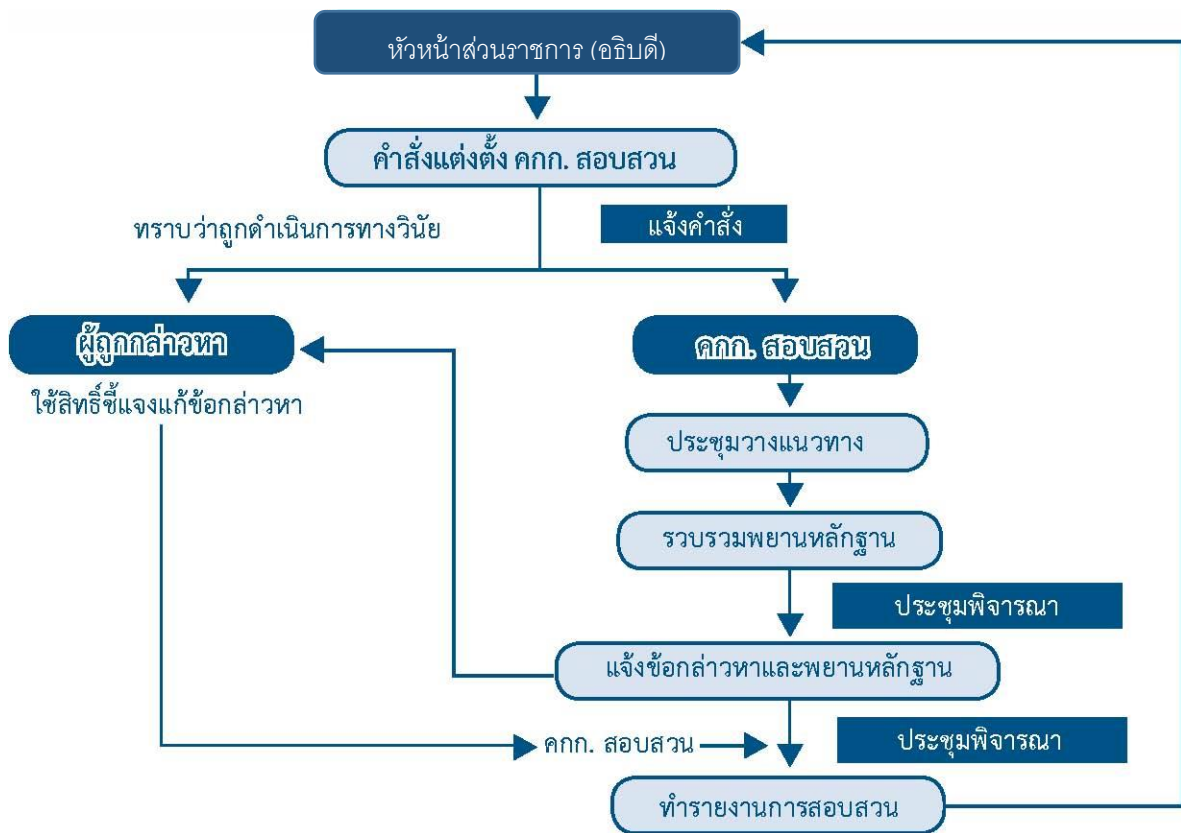
แผนผังกระบวนการการดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

๔. การดำเนินการกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ประกาศคณะกรรมการบริหารพนักงานราชการ เรื่อง แนวทางการดำเนินการทางวินัยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๗ ได้กำหนดให้กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าพนักงานราชการผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้หัวหน้าส่วนราชการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงเพื่อดำเนินการต่อไป และหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนโดยอนุโลม ตามที่ประกาศกรมบัญชีกลาง เรื่องหลักเกณฑ์และเงื่อนไขว่าด้วยการกระทำผิดวินัยและการลาออกของพนักงานราชการกรมบัญชีกลางได้กำหนดไว้

แผนผังกระบวนการดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรง

การดำเนินการในกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง มีหลักการสำคัญในการดำเนินการ ดังนี้

๑. ผู้ดำเนินการต้องเป็นผู้มีอำนาจตามที่กฎหมายกำหนด
๒. ต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน
๓. ต้องมีการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ
๔. ต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง

๑. ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน คือ หัวหน้าส่วนราชการ (อธิบดี)
๒. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน เป็นหลักฐานสำคัญที่แสดงว่าผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการตามหน้าที่แล้ว โดยคำสั่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญประกอบด้วย

- (๑) ชื่อ และตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา
- (๒) เรื่องที่กล่าวหา (พฤติการณ์ที่เป็นการกระทำความผิดวินัย)
- (๓) ชื่อประธานกรรมการและกรรมการสอบสวน
- (๔) ชื่อผู้ช่วยเลขานุการ (ถ้ามี)

ทั้งนี้ รูปแบบคำสั่งให้จัดทำโดยยึดถือแบบ ดว. ๑ ที่ใช้ในกรณีตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้าราชการเมื่อมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว ต้องดำเนินการดังนี้

๑. แจ้งคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็ว โดยให้แจ้งตำแหน่งของประธานกรรมการ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ (ถ้ามี) และสิทธิคัดค้านคณะกรรมการสอบสวน โดยให้ทำเป็นเอกสารแนบท้ายคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบในคราวเดียวกัน ให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อและวันที่รับทราบไว้เป็นหลักฐาน และมอบสำเนาคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาไว้หนึ่งฉบับ

๑.๑ ถ้าผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่ง จะทำบันทึกลงวันที่และสถานที่ที่แจ้ง และลงลายมือชื่อผู้แจ้ง พร้อมทั้งพยานรู้เห็นไว้เป็นหลักฐานก็ได้ ให้ถือว่าวันที่แจ้งเป็นวันรับทราบ

๑.๒ ถ้าไม่อาจแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยตรงได้หรือมีเหตุจำเป็นอื่น ให้แจ้งเป็นหนังสือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไป ณ ที่อยู่ ซึ่งปรากฏตามหลักฐานของทางราชการ และให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งเมื่อครบกำหนด ๗ วันนับแต่วันส่ง (กรณีส่งในประเทศ) หรือเมื่อครบ ๑๕ วันนับแต่วันส่ง (กรณีส่งไปยังต่างประเทศ)

๒. ส่งสำเนาคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน พร้อมทั้งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้ประธานกรรมการทราบโดยเร็ว ให้ประธานกรรมการลงลายมือชื่อและวัน เดือน ปี ที่ได้รับเก็บรวมไว้ในสำนวน รวมทั้งส่งสำเนาคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้กรรมการทราบเป็นรายบุคคล

การแจ้งคำสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนก็เพื่อให้คณะกรรมการสอบสวนทราบว่า

(๑) ตนได้รับแต่งตั้งเป็นผู้มีหน้าที่ดำเนินการทางวินัย

(๒) ทราบเรื่องที่กล่าวหาอันเป็นกรอบในการดำเนินการ และ

(๓) ประธานกรรมการเตรียมจัดให้มีการประชุมนัดแรก

๓. ส่งหลักฐานการรับทราบหรือถือว่าทราบคำสั่ง ของผู้ถูกกล่าวหาไปให้ประธานกรรมการเก็บรวมในสำนวน

๓. องค์ประกอบและคุณสมบัติคณะกรรมการสอบสวน

องค์ประกอบ

(๑) ประธานกรรมการ

(๒) กรรมการอย่างน้อย ๒ คน

(๓) กรรมการคนหนึ่งเป็นเลขานุการ

(๔) ผู้ช่วยเลขานุการ (กรณีจำเป็น)

คุณสมบัติ

แต่งตั้งจากข้าราชการพลเรือนสามัญ เว้นแต่มีเหตุผลจำเป็นจะแต่งตั้งจากข้าราชการฝ่ายพลเรือนที่ไม่ใช่ข้าราชการการเมืองก็ได้ กรณีมีผู้ช่วยเลขานุการจะแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการจากลูกจ้างประจำหรือพนักงานราชการก็ได้

สำหรับประธานกรรมการการจะแต่งตั้งข้าราชการผู้ดำรงตำแหน่งระดับใดเป็นประธานกรรมการสอบสวนให้นำหลักเกณฑ์ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๒ ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๔. การคัดค้านคณะกรรมการสอบสวน

“การคัดค้านกรรมการสอบสวน” เป็นสิทธิที่สำคัญข้อหนึ่งของผู้ถูกล่ามหาที่จะทำให้การสอบสวนเป็นไปอย่างยุติธรรมและปราศจากอคติ นอกจากนี้กรรมการสอบสวนหากเห็นว่าตนมีเหตุแห่งการคัดค้านก็สามารถแจ้งเรื่องให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาสั่งการได้เช่นกัน

๔.๑ เหตุแห่งการคัดค้านกรรมการสอบสวน

- (๑) เป็นผู้กล่าวหา
- (๒) เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของผู้กล่าวหา
- (๓) เป็นญาติของผู้กล่าวหา ข้อ ๓ คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางการสมรสนับได้เพียงสองชั้น
- (๔) เป็นผู้มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ถูกล่ามหาหรือกับคู่หมั้นหรือคู่สมรสของผู้ถูกล่ามหา
- (๕) เป็นผู้มิประโยชน์ได้เสียในเรื่องที่สอบสวน
- (๖) เป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์ในขณะที่กระทำความผิดตามเรื่องที่กล่าวหา
- (๗) เป็นผู้ที่มีเหตุอื่นซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การสอบสวนไม่เป็นกลางหรือเสียความเป็นธรรม

๔.๒ วิธีการคัดค้านกรรมการสอบสวนต้องทำเป็นหนังสือ โดยมีเงื่อนไข ดังนี้

- (๑) ต้องยื่นหนังสือคัดค้านต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ผู้ถูกล่ามหาทราบ หรือถือว่าทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน หรือภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ผู้ถูกล่ามหาทราบเหตุแห่งการคัดค้าน
 - (๒) ต้องระบุข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์อันเป็นเหตุแห่งการคัดค้าน โดยให้ระบุด้วยว่าพฤติการณ์แห่งการคัดค้านดังกล่าวจะทำให้การสอบสวนเสียความเป็นธรรมอย่างไร
- กรณีที่คำคัดค้านไม่เป็นไปตามที่กำหนดดังกล่าว ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำคัดค้านสั่งไม่รับคำคัดค้านและแจ้งให้ผู้ถูกล่ามหาทราบ
- เมื่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้รับคำคัดค้านแล้วให้แจ้ง ๑) ประธานกรรมการ และ ๒) กรรมการสอบสวนผู้ถูกคัดค้าน เพื่อให้กรรมการสอบสวนผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่ และดำเนินการชี้แจงภายใน ๗ วัน

๔.๓ การพิจารณาคำคัดค้าน

- (๑) กรณีที่พิจารณาแล้วเห็นว่าคำคัดค้านฟังไม่ขึ้น ให้ยกคำคัดค้านโดยมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกล่ามหา (ผู้คัดค้าน) ประธานกรรมการ และกรรมการสอบสวนผู้ถูกคัดค้านทราบ คำสั่ง ให้ยกคำคัดค้านให้เป็นที่สุด
- (๒) กรณีที่พิจารณาแล้วเห็นว่าคำคัดค้านฟังขึ้น ให้กรรมการสอบสวนผู้ถูกคัดค้านพ้นจากหน้าที่ และให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนดำเนินการเปลี่ยนแปลงกรรมการสอบสวน โดยอาจลดหรือเปลี่ยนกรรมการสอบสวนก็ได้ แต่กรณีที่กรรมการสอบสวนที่เหลืออยู่มีจำนวนน้อยกว่า ๓ คน ให้แต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการสอบสวนแทนผู้ถูกคัดค้าน

การพิจารณาสั่งการคำคัดค้านนี้จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วัน นับตั้งแต่วันที่ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้รับคำคัดค้าน ถ้าไม่มีการสั่งการใดภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ถือว่า

กรรมการสอบสวนผู้ที่ถูกคัดค้านพ้นจากหน้าที่ และให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนดำเนินการเปลี่ยนแปลง กรรมการสอบสวนต่อไป

กรณีที่กรรมการสอบสวนเห็นว่าตนมีเหตุแห่งการคัดค้าน ให้ยื่นเป็นหนังสือต่อผู้สั่งแต่งตั้ง กรรมการสอบสวน เพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

การคัดค้านของผู้ช่วยเลขานุการให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การคัดค้านกรรมการสอบสวน

๕. หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาการสอบสวน

“การสอบสวน” คือ การรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อแสวงหาความจริงในเรื่องที่มีการกล่าวหา เพื่อให้การพิจารณาดำเนินการทางวินัยเป็นไปด้วยความยุติธรรม โดยการสอบสวนเป็นกระบวนการที่สำคัญ เพื่อให้ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการกระทำตามที่มีการกล่าวหาหรือไม่ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการเพื่อพิสูจน์ ความจริงให้ปรากฏก็ได้ ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนมีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ทั้ง ผู้ถูกกล่าวหาและทางราชการ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

๕.๑ การประชุมครั้งแรก

เมื่อประธานกรรมการได้รับเอกสารที่เกี่ยวข้อง (เอกสารหลักฐานเบื้องต้นและหลักฐาน การรับทราบคำสั่งของผู้ถูกกล่าวหา) และคณะกรรมการสอบสวนได้รับทราบคำสั่งแล้ว ให้ประธานกรรมการ นัดประชุมครั้งแรกภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับเพื่อกำหนดประเด็นและวางแนวทางการสอบสวน

ในการกำหนดประเด็นและวางแนวทางการสอบสวน คณะกรรมการสอบสวนจะร่วมกันพิจารณา ว่าจากเรื่องที่กล่าวหาตามคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและพยานหลักฐานที่ปรากฏในเบื้องต้น คณะกรรมการสอบสวนจะต้องดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานใดและด้วยวิธีการใด นอกจากนี้ยังอาจกำหนด กรอบระยะเวลาในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อให้การสอบสวนเป็นไปอย่างรวดเร็วและอยู่ภายในระยะเวลา ที่กำหนดไว้

๕.๒ การรวบรวมพยานหลักฐาน

การรวบรวมพยานหลักฐานมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

- (๑) ห้ามบุคคลอื่นอยู่หรือร่วมทำการสอบสวน
- (๒) ให้สอบปากคำผู้ถูกกล่าวหาหรือพยานคราวละ ๑ คน
- (๓) จำนวนกรรมการสอบสวนในการสอบปากคำต้องไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง เว้นแต่ในกรณี ที่กึ่งหนึ่งมากกว่า ๓ คน ให้กรรมการสอบสวน ๓ คนทำการสอบปากคำได้

(๔) การสอบปากคำต้องมีการบันทึกถ้อยคำอ่านให้ผู้ให้ถ้อยคำฟังหรือให้อ่านเอง และ ผู้ให้ถ้อยคำ ผู้บันทึกถ้อยคำ กรรมการสอบสวนที่อยู่ร่วมในการสอบปากคำ ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน กรณีมี หลายหน้า และการแก้ไขข้อความ (ให้ใช้วิธีขีดฆ่าข้อความเดิมและเพิ่มเติมข้อความใหม่ด้วยวิธีตักเติม) ให้ผู้ให้ถ้อยคำและกรรมการสอบสวนที่อยู่ร่วมในการสอบปากคำหนึ่งคนลงลายมือชื่อในบันทึกถ้อยคำทุกหน้า ถ้าผู้ให้ถ้อยคำไม่ยอมลงลายมือชื่อ ให้บันทึกเหตุที่ไม่ลงลายมือชื่อในบันทึกถ้อยคำ ถ้าผู้ให้ถ้อยคำไม่สามารถ ลงลายมือชื่อได้ ให้ดำเนินการตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(๕) ห้ามบุคคลอื่นอยู่ในที่สอบปากคำเว้นแต่เพื่อประโยชน์ต่อการสอบสวนและ ผู้ถูกกล่าวหา มีสิทธินำทนายหรือที่ปรึกษาเข้าร่วมการสอบปากคำ ตามจำนวนที่กรรมการสอบสวนทำการ สอบปากคำเห็นสมควร

(๖) ห้ามให้ทำคำมั่นสัญญา ขู่เข็ญ หลอกลวง บังคับ หรืออื่นใดโดยไม่ชอบ เพื่อจูงใจ ให้ให้ถ้อยคำ

(๗) บันทึกการได้มาของพยานเอกสารหรือพยานวัตถุ

(๘) พยานเอกสารให้ใช้ต้นฉบับ หรือสำเนาที่รับรองโดยผู้มีอำนาจหน้าที่หรือกรรมการสอบสวน หากไม่มีต้นฉบับให้สืบจากสำเนาหรือพยานบุคคล

(๙) พยานบุคคลที่ไม่มาหรือไม่ยอมชี้แจงหรือไม่ให้ถ้อยคำ คณะกรรมการสอบสวนอาจพิจารณาตัดพยานได้

(๑๐) พยานที่อาจทำให้การสอบสวนล่าช้าหรือไม่จำเป็นต่อการสอบสวน คณะกรรมการสอบสวนอาจพิจารณางดสอบสวนได้

(๑๑) การสอบสวนพยานที่อยู่ต่างท้องที่ ให้ประธานกรรมการร้องขอให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาเพื่อส่งประเด็นที่จะต้องสอบสวนให้หัวหน้าส่วนราชการ หรือหัวหน้าหน่วยงานในท้องที่สอบปากคำพยาน หรือรวบรวมพยานหลักฐานแทนได้ โดยให้หัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้าหน่วยงานนั้นเลือกข้าราชการอีกอย่างน้อย ๒ คน ร่วมเป็นคณะกรรมการสอบสวน

๕.๓ การแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา

(๑) การประชุมเพื่อพิจารณาถ้อยคำ

คณะกรรมการสอบสวนต้องจัดให้มีการประชุมเพื่อพิจารณาพยานหลักฐาน โดยหากพยานหลักฐานรับฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัย ก็ให้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ ทั้งนี้ **องค์ประชุมต้องมีกรรมการสอบสวนไม่น้อยกว่าสามคนและไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการสอบสวนทั้งหมด**

กรณีที่เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำผิดวินัย ให้คณะกรรมการสอบสวนทำรายงานการสอบสวน เสนอผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนต่อไป

(๒) บันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา

เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้พิจารณาแล้วเห็นว่าจากพยานหลักฐานที่ได้ดำเนินการรวบรวมมานั้น ฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยตามเรื่องที่ถูกกล่าวหา ให้คณะกรรมการสอบสวนจัดทำบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา สำหรับแบบบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาให้น่าแบบ ดว.๕ มาปรับใช้โดยอนุโลม ประกอบด้วย

- ระบุข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำการใด เมื่อใด อย่างไร เป็นความผิดวินัยในกรณีใด

- สรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา โดยจะระบุชื่อพยานด้วยหรือไม่ก็ได้

- แจ้งสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่จะให้ถ้อยคำหรือยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นหนังสือ สิทธิที่จะแสดงพยานหลักฐานหรือจะอ้างพยานหลักฐาน เพื่อขอให้เรียกพยานหลักฐานนั้นมาได้

บันทึกดังกล่าวให้ทำเป็น ๒ ฉบับ เก็บไว้ในสำนวนการสอบสวน ๑ ฉบับ และให้ผู้ถูกกล่าวหา ๑ ฉบับ นอกจากนี้ ในการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา นั้นควรจะมีการสอบถามผู้ถูกกล่าวหาว่าจะยอมรับสารภาพว่ากระทำผิดตามที่ปรากฏพยานหลักฐานหรือไม่ หากรับสารภาพคณะกรรมการสอบสวนจะพิจารณาถ้อยคำเพื่อทำรายงานการสอบสวนก็ได้ แต่หากผู้ถูกกล่าวหาไม่รับสารภาพก็ต้องแจ้งวิธีการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ

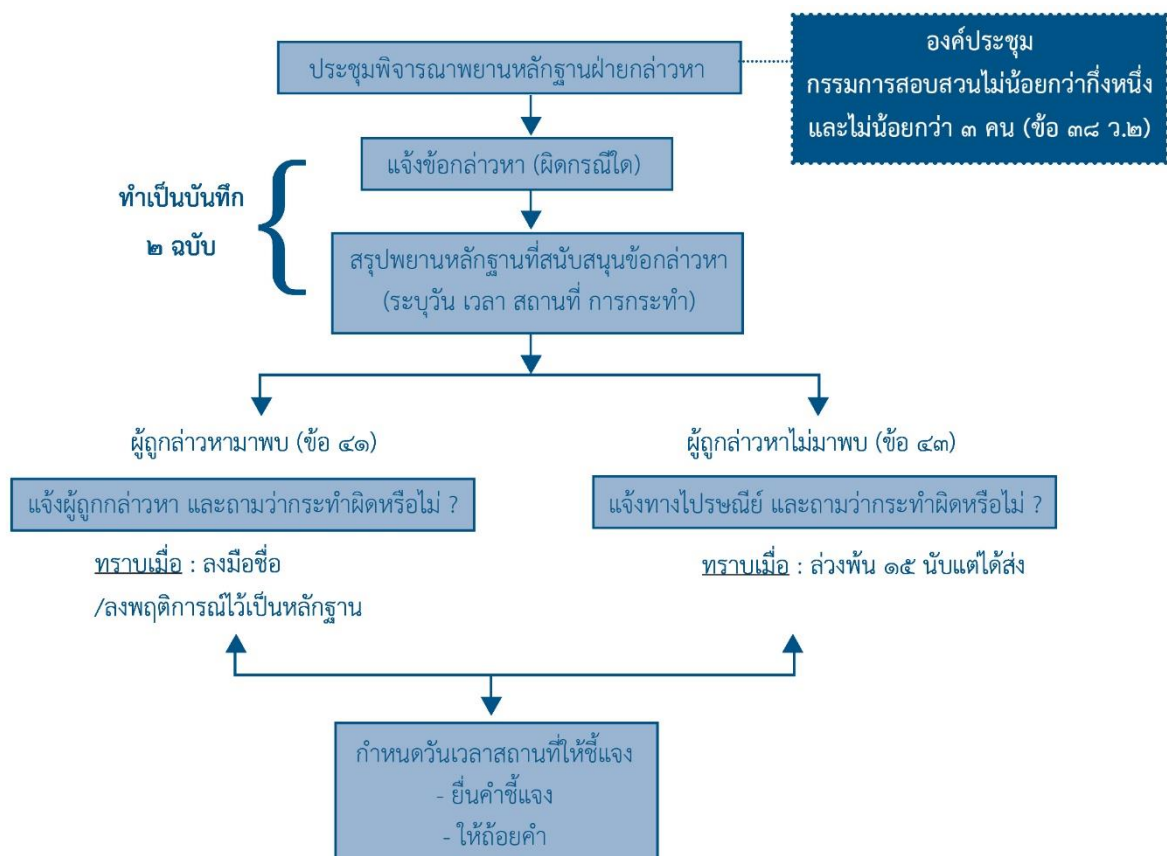
(๓) วิธีการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา

ให้คณะกรรมการสอบสวนเรียกผู้ถูกกล่าวหา มาเพื่อรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา โดยกำหนดวัน เวลา และสถานที่เพื่อแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ

กรณีที่ผู้ถูกกล่าวหามารับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา ให้คณะกรรมการสอบสวนแจ้งข้อกล่าวหาแล้วให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อ และวัน เดือน ปี ในบันทึกทั้ง ๒ ฉบับ เพื่อเป็นหลักฐาน หากผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อกล่าวหาแล้วแต่ไม่ยอมลงลายมือชื่อ ก็ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกเหตุดังกล่าวไว้ และถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อกล่าวหาแล้ว และส่งบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหา ๑ ฉบับทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่อาศัยที่ปรากฏตามหลักฐานของทางราชการของผู้ถูกกล่าวหา

กรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาตามวัน เวลา และสถานที่ที่คณะกรรมการสอบสวนเรียกให้ส่งบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาจำนวน ๑ ฉบับ ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่อาศัยที่ปรากฏตามหลักฐานของทางราชการของผู้ถูกกล่าวหา และให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อกล่าวหาแล้ว เมื่อล่วงพ้น ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้นำส่งทางไปรษณีย์ ในกรณีนี้คณะกรรมการสอบสวนจะส่งหนังสือกำหนดวัน เวลา สถานที่ และวิธีการที่จะให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาไปพร้อมกันก็ได้

แผนผังกระบวนการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน

๕.๔ การให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงข้อกล่าวหา

การให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงข้อกล่าวหานั้น เป็นกระบวนการสืบเนื่องมาจากการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา ที่กฎหมายกำหนดให้ต้องเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ตลอดจนให้สิทธิในการนำสืบหรืออ้างพยานหลักฐานต่าง ๆ เพื่อหักล้างพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาได้ สรุปได้ดังนี้

(๑) เมื่อแจ้งข้อกล่าวหาและผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนแจ้งกำหนดวัน เวลา สถานที่ และวิธีการชี้แจงข้อกล่าวหา ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบในวันที่มาพบ หรือจะแจ้งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับก็ได้ และให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบตั้งแต่วันที่ครบกำหนด ๑๕ วัน นับแต่วันที่ส่งหนังสือดังกล่าวทางไปรษณีย์

(๒) กรณีที่ไม่สามารถชี้แจงได้ตามวัน เวลา สถานที่ และวิธีการดังกล่าวข้างต้นผู้ถูกกล่าวหาอาจขอให้คณะกรรมการสอบสวนพิจารณากำหนดใหม่ ทั้งนี้ ผู้ถูกกล่าวหาต้องร้องขอก่อนครบกำหนดระยะเวลา

(๓) ผู้ถูกกล่าวหาไม่ชี้แจงภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ประสงค์จะชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ทั้งนี้ เว้นแต่คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาเห็นสมควรให้โอกาสชี้แจงเพื่อประโยชน์แห่งความเป็นธรรม

(๔) ผู้ถูกกล่าวหาอาจจะชี้แจงด้วยวาจา เป็นหนังสือ หรือวิธีการอื่นใดเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา โดยผู้ถูกกล่าวหาอาจกล่าวอ้างพยานหลักฐานเพื่อให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการรวบรวมมาเพื่อประกอบการพิจารณาได้

๕.๕ การทำรายงานการสอบสวน

“การทำรายงานการสอบสวน” หมายถึง การบันทึกสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พฤติการณ์เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือกรณีที่ถูกล่วงหาและพยานหลักฐานที่ได้จากการรวบรวม ตรวจสอบของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย พร้อมกับความเห็นว่าพนักงานราชการผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดวินัยหรือไม่ อย่างไร โดยอาศัยพยานหลักฐานและเหตุผลประการใด โทษที่ได้รับควรเป็นเช่นไร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรายงานข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน เสนอความเห็นในเรื่องที่สอบสวน และประกอบการพิจารณาวินิจฉัยสั่งการของหัวหน้าส่วนราชการต่อไป

เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนโดยรวบรวมพยานหลักฐานและรับฟังคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกกล่าวหาเสร็จสิ้นแล้ว คณะกรรมการสอบสวนจะต้องทำการประชุมเพื่อพิจารณาทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายให้ครบทุกข้อกล่าวหาและทุกประเด็นเพื่อพิจารณาและมีมติว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามข้อกล่าวหาหรือไม่ หากเป็นความผิดวินัยจะเป็นความผิดวินัยตามบทบัญญัติใด และควรได้รับโทษสถานใด จากนั้นจึงจัดทำรายงานการสอบสวนเพื่อเสนอผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาต่อไป ทั้งนี้ **องค์ประชุมในการพิจารณากรณีนี้ต้องมีไม่น้อยกว่าสามคนและไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการสอบสวนทั้งหมด**

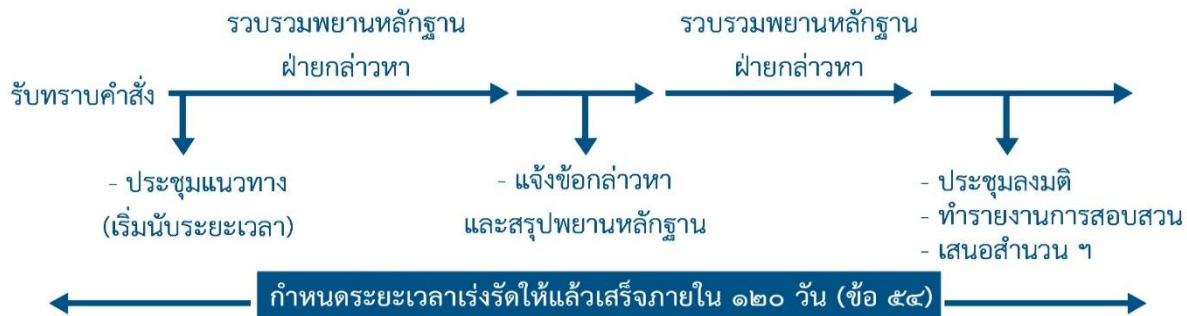
รายงานการสอบสวน ให้จัดทำโดยยึดถือแบบ ดว. ๖ ซึ่งจะต้องมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. สรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายและพยานหลักฐาน
๒. วินิจฉัยเปรียบเทียบพยานหลักฐาน
๓. ความเห็นของคณะกรรมการสอบสวน

ทั้งนี้ ในรายงานการสอบสวน กรรมการสอบสวนต้องลงลายมือชื่อทุกคนเว้นแต่มีเหตุความจำเป็นให้ประธานกรรมการบันทึกเหตุนั้นไว้ และในกรณีที่กรรมการใดมีความเห็นแย้งให้ระบุความเห็นนั้นไว้ในรายงานการสอบสวนด้วย ซึ่งความเห็นโดยละเอียดจะเป็นบันทึกแนบท้ายรายงานการสอบสวนก็ได้

๕.๖ ระยะเวลาในการสอบสวน

คณะกรรมการสอบสวนต้องดำเนินการสอบสวน และจัดทำรายงานการสอบสวนพร้อมทั้งสำนวนการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่คณะกรรมการสอบสวนได้ประชุมครั้งแรกและขยายได้ไม่เกินครั้งละ ๖๐ วัน

หมายเหตุ (๑) ขยายเวลาได้ในแต่ละช่วงตามความจำเป็น ครั้งละไม่เกิน ๖๐ วัน

๕.๗ สารสำคัญในรายงานการสอบสวน

๑. มูลกรณี
๒. การสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้น
๓. พยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา
๔. การแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ
๕. ถ้อยคำของผู้ถูกกล่าวหา
๖. พยานหลักฐานของผู้ถูกกล่าวหา
๗. พยานหลักฐานของคณะกรรมการสอบสวน
๘. ความเห็นของคณะกรรมการสอบสวน
 - ข้อเท็จจริงที่รับกัน
 - ข้อเท็จจริงที่เป็นประเด็นโต้เถียงกัน
 - การวินิจฉัยประเด็นโต้เถียงกัน
 - ความเห็นสรุป

๕.๘ การเตรียมการเขียนรายงานการสอบสวน

๑. ศึกษามูลกรณีที่เกิดขึ้น โดยการสรุปประเด็นว่ามีประเด็น อะไรบ้าง ประเด็นหลัก ประเด็นรอง
๒. ย่อเรื่อง ให้มีความสั้น ได้ใจความ และชัดเจน
๓. จัดเอกสาร
๔. พิจารณารหัสและกำหนดรูปแบบการเขียน ซึ่งจะต้องถูกต้อง กะทัดรัด คลอบคลุม และมุ่งใจ โดยลำดับเหตุการณ์ให้เข้าใจง่าย ระบุระยะวังการใช้ถ้อยคำที่ไม่แน่ใจ (อย่าให้ผู้ถามเกิดคำถาม) ทั้งใช้คำตามที่กำหนดในกฎหมายในการเขียนข้อกฎหมาย ที่สำคัญที่สุด คือ ต้องระบุระยะวังความถูกต้องระหว่างข้อกฎหมายกับฐานความผิด

๕.๙ ข้อควรคำนึงในการเขียนบันทึกความเห็น

๑. เขียนให้ผู้อื่นอ่าน
๒. เขียนให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณา โดยผู้บังคับบัญชาไม่ได้ดูสำนวนโดยตรง
๓. ความรับผิดชอบในการเสนอข้อเท็จจริง

๖. การพิจารณาของหัวหน้าส่วนราชการ

หัวหน้าส่วนราชการเมื่อได้รับรายงานการสอบสวนและสำนวนการสอบสวนแล้วให้พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ดังนี้

๖.๑ กรณีที่เห็นว่าการสอบสวนยังไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน

- (๑) ในกรณีที่เห็นว่ายังไม่มีการแจ้งข้อกล่าวหาหรือการแจ้งข้อกล่าวหายังไม่ครบถ้วน ให้สั่งให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาหรือแจ้งข้อกล่าวหาให้ครบถ้วนโดยเร็ว
- (๒) ในกรณีที่เห็นว่าควรรวบรวมข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานเพิ่มเติม ให้กำหนดประเด็นหรือข้อสำคัญที่ต้องการให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมโดยไม่ต้องทำความเข้าใจ
- (๓) ในกรณีที่เห็นว่าการดำเนินการใดไม่ถูกต้อง ให้สั่งให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการให้ถูกต้องโดยเร็ว

๖.๒ กรณีที่เห็นว่าการสอบสวนครบถ้วนแล้ว

- (๑) ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิดวินัยหรือกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ถ้าหัวหน้าส่วนราชการเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง หรือไม่ได้กระทำความผิดวินัย ให้หัวหน้าส่วนราชการพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป แต่ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงก็ให้ดำเนินการตาม (๒)
- (๒) ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง หัวหน้าส่วนราชการพิจารณาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้สั่งลงโทษไล่ออก

บทที่ ๓ กรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง

เนื่องจากการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการมีหลักเกณฑ์การดำเนินการทางวินัย กรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งไว้ในกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๖๔ และ ๖๕ ดังนั้นสำหรับพนักงานราชการหากมีกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามที่กำหนดไว้ในกฎ ก.พ. ดังกล่าว ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าส่วนราชการจะพิจารณาดำเนินการทางวินัยโดยไม่ต้องทำการสอบสวนก็ได้ อันจะเป็นประโยชน์ที่ทำให้การสอบสวนสั้น ง่าย มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

๑. ความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งกรณีความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

(๑) ได้รับสารภาพเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชา

(๒) ให้ถ้อยคำรับสารภาพและมีการบันทึกถ้อยคำรับสารภาพเป็นหนังสือ

(๓) มีหนังสือรับสารภาพต่อผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวน หรือคณะกรรมการสอบสวน การรับสารภาพต้องรับโดยสิ้นเชิงไม่มีการยกข้อต่อสู้เป็นประเด็นใหม่ขึ้นมา จึงจะถือว่าเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ถ้าหัวหน้าส่วนราชการเห็นว่าการรับสารภาพดังกล่าวเพียงพอจะวินิจฉัยได้ว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงตามข้อกล่าวหา หรือหากในระหว่างการสอบสวนทางวินัย ผู้ถูกกล่าวหาได้รับสารภาพต่อผู้มีหน้าที่สอบสวนหรือต่อคณะกรรมการสอบสวน หัวหน้าส่วนราชการอาจพิจารณาให้งดการสอบสวนนั้นก็ได้โดยไม่ต้องมีการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตลอดจนรับฟังคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกกล่าวหา

๒. ความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งกรณีความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

(๑) กรณีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่า ๗ วัน โดยไม่กลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการอีกเลย และหัวหน้าส่วนราชการได้ดำเนินการหรือสั่งให้ดำเนินการสืบสวนแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ

(๒) กรณีกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก โดยต้องถูกจำคุกจริง ไม่ใช่รอการลงโทษหรือรอการกำหนดโทษ หรือได้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

(๓) กรณีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงและได้รับสารภาพเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชา หรือให้ถ้อยคำรับสารภาพและมีการบันทึกไว้เป็นหนังสือต่อผู้มีหน้าที่สืบสวน ผู้มีหน้าที่สอบสวน หรือคณะกรรมการสอบสวน

บทที่ ๔ การสั่งยุติเรื่อง ลงโทษ

ประกาศคณะกรรมการบริหารพนักงานราชการ เรื่อง แนวทางการดำเนินการทางวินัยพนักงานราชการพ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๑๐ กำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการมีอำนาจสั่งลงโทษทางวินัยพนักงานราชการได้ดังต่อไปนี้

(๑) ภาคทัณฑ์

(๒) ตัดเงินค่าตอบแทนในอัตราร้อยละ ๒ หรือร้อยละ ๔ ของเงินค่าตอบแทนที่ผู้นั้นได้รับวันที่มีคำสั่งลงโทษเป็นเวลาหนึ่งเดือน สองเดือน หรือสามเดือน

(๓) ลดเงินค่าตอบแทนได้ครั้งหนึ่งในอัตราร้อยละ ๒ หรือร้อยละ ๔ ของเงินค่าตอบแทนที่ผู้นั้นได้รับในวันที่มีคำสั่งลงโทษ

(๔) ไล่ออก

การสั่งลงโทษตัดเงินค่าตอบแทนหรือลดเงินค่าตอบแทน ถ้าจำนวนเงินที่จะต้องตัดหรือลดมีเศษไม่ถึง ๑๐ บาท ให้ปัดทิ้ง และให้มีผลตั้งแต่วันที่และเดือนที่มีคำสั่งเป็นต้นไป เว้นแต่กรณีที่ต้องมีการสั่งลงโทษย้อนหลัง ให้สั่งลงโทษให้มีผลย้อนหลังได้

การสั่งยุติเรื่อง ลงโทษ

๑. การสั่งยุติเรื่องต้องทำเป็นคำสั่ง ระบุชื่อและตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา เรื่องที่ผู้ถูกกล่าวหา และผลการพิจารณา โดยให้ลงลายมือชื่อและตำแหน่งของผู้สั่ง และวัน เดือน ปี ที่ออกคำสั่ง

๒. การสั่งลงโทษทางวินัยพนักงานราชการ ต้องทำเป็นคำสั่งระบุชื่อ ตำแหน่งของผู้ถูกลงโทษ แสดงข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญว่าผู้ถูกลงโทษกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงหรืออย่างร้ายแรงกรณีใดข้อใด และต้องระบุสิทธิและระยะเวลาในการอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองไว้ด้วย ได้แก่ ระยะเวลาอุทธรณ์และสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ดังนี้

(๑) หากผู้ถูกลงโทษประสงค์จะอุทธรณ์ ให้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งต่อหัวหน้าส่วนราชการ ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่รับทราบหรือถือว่ารับทราบ ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

(๒) กรณีผู้ถูกลงโทษไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของหัวหน้าส่วนราชการ ผู้ถูกลงโทษมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันรับทราบหรือถือว่ารับทราบผลการพิจารณาอุทธรณ์ ตามนัยมาตรา ๔๒ มาตรา ๔๙ มาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

๓. เมื่อได้ดำเนินการมีคำสั่งยุติเรื่องหรือคำสั่งลงโทษแล้ว ให้แจ้งคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหา/ผู้ถูกลงโทษทราบโดยเร็ว และลงลายมือชื่อ วัน เดือน ปี ที่รับทราบไว้เป็นหลักฐาน โดยต้นฉบับเก็บไว้ที่ส่วนราชการที่พนักงานราชการผู้นั้นสังกัดและมอบสำเนาคำสั่งให้กับผู้ถูกกล่าวหา/ผู้ถูกลงโทษไว้ฉบับหนึ่งด้วย

บทที่ ๕

การอุทธรณ์

คำสั่งลงโทษทางวินัยถือได้ว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เพราะเป็นการใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ดังนั้น หลักการสำคัญของการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองเป็นการทบทวนการตัดสินใจทางปกครอง (คำสั่งทางปกครอง) อีกชั้นหนึ่ง **หลักการ** หากคำสั่งทางปกครองไม่ได้ออกโดยรัฐมนตรี และไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนไว้เป็นอย่างอื่น ให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งนั้นได้ โดยยื่นอุทธรณ์ต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายใน ๑๕ วัน โดยทำเป็นหนังสือ ซึ่งในกระบวนการ “พิจารณาอุทธรณ์” นั้น เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองจะต้องเป็นผู้พิจารณาอุทธรณ์ในชั้นแรก ซึ่งเจ้าหน้าที่อาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งได้ตามอำนาจหน้าที่ของตน สามารถพิจารณาทบทวนได้ทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายหรือในแง่ความเหมาะสมก็ได้ ดังนั้น พนักงานราชการผู้ถูกลงโทษจึงมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยและในกรณีที่ผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้มีการลดโทษ งดโทษ หรือยกโทษ หัวหน้าส่วนราชการต้องมีคำสั่งใหม่ **โดยให้ยกเลิกคำสั่งเดิม และสั่งใหม่** ดังนี้

๑. กรณีคำสั่งเดิมลงโทษไล่ออก ถ้ามีการลดโทษเพื่อจะสั่งลงโทษใหม่ในความผิดวินัยอย่างไม่มีร้ายแรง งดโทษ หรือยกโทษในคำสั่งใหม่ให้สั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติงาน และสั่งลงโทษใหม่ในความผิดวินัยอย่างไม่มีร้ายแรง งดโทษ หรือยกโทษ แล้วแต่กรณี

ส่วนสิทธิประโยชน์ระหว่างถูกไล่ออกจากราชการจะได้รับหรือได้รับเพียงใด ถือปฏิบัติตามระเบียบกรมบัญชีกลางว่าด้วยการจ่ายเงินให้แก่ข้าราชการซึ่งออกจากราชการโดยคำสั่งลงโทษทางวินัยหรือคำสั่งให้ออกจากราชการแล้วได้รับการพิจารณายกเลิก เพิกถอน หรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งเป็นอย่างอื่น พ.ศ. ๒๕๕๑

๒. กรณีการสั่งให้กลับเข้าปฏิบัติงาน ให้สั่งให้กลับเข้าปฏิบัติงานตามระยะเวลาที่เหลืออยู่ตามสัญญาจ้างเดิม กรณีที่ไม่อาจสั่งให้กลับเข้าปฏิบัติงานได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายค่าตอบแทนการออกจากราชการโดยไม่มี ความผิดของพนักงานราชการ

๓. กรณีคำสั่งลงโทษเดิมเป็นคำสั่งลงโทษการทำผิดวินัยอย่างไม่มีร้ายแรง ถ้ามีการลดโทษ งดโทษ หรือยกโทษ ในคำสั่งใหม่ให้ระบุงการดำเนินการเกี่ยวกับโทษที่ได้รับไปแล้วด้วย

ภาคผนวก

-ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗

-ประกาศคณะกรรมการบริหารพนักงานราชการ เรื่อง แนวทางการดำเนินการทางวินัยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๕๙

-แบบตามกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ตามหนังสือ สำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๓ ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

- แบบ ดว.๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง
- แบบ ดว.๒ เปลี่ยนแปลงคณะกรรมการสอบสวน
- แบบ ดว.๓ บันทึกถ้อยคำพยาน
- แบบ ดว.๔ บันทึกถ้อยคำของผู้ถูกกล่าวหา
- แบบ ดว.๕ บันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา
- แบบ ดว.๖ รายงานการสอบสวน

บรรณานุกรม

บทกฎหมาย

- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑
- กฎก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๔๗
- ประกาศคณะกรรมการบริหารพนักงานราชการ เรื่อง แนวทางการดำเนินการทางวินัยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๙
- ประกาศกรมบัญชีกลาง เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขว่าด้วยการกระทำผิดวินัยและการลาออกของพนักงานราชการกรมบัญชีกลาง ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖
- พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

เอกสารอื่น

- เอกสารประกอบการบรรยายการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๘ สำนักงาน ก.พ.